

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi:

(1)

- a) Kuruluş Dönemi ⇒ Kuruluş - Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethine kadar olan dönem
- b) Yükselme II ⇒ İstanbul'un fethinden - Vezir Sokullu Mehmed Paşa'nın ölümü
- c) Duraklama II ⇒ Vezir Sokullu Mehmed Paşa'nın ölümünden - Kırkfıçı Anlaşması
- d) Gerileme II ⇒ Kırkfıçı An. - Yas Anlaşması
- e) Dağılma ve Parçalanma Dönemi ⇒ Yas Anlaşmasından - Mondros An.

DURAKLAMA DÖNEMİ

- a) Merkezi Yönetimin bozulması ⇒ Tecrübesiz padişahlar, soray kaidelerinin yönetimdeki etkinliği, yetersiz kışitların başa gelmesi, ilgisiz padişahlar
- b) Maliyenin bozulması ⇒ İpek ve baharat yollarının önemini kaybetmesi, gümrük gelirlerinin azalması, kapitülasyonların artması, vergi denememesi nedeni ile terimin bırakılması, Uluçe ve Cılıs bahçelerinin artması, Coğrafi keşifler sonucu Osmanlı parasının değeri kaybetmesi
- c) Ordunun bozulması ⇒ 3. Murat'ın kapıkulu ocaklarına fazla asker alması, yenicilerin askerlik dışında işlerde uğraşması, yenicilerin devlet yönetimine müdahale etmeleri, iltizam sisteminin yaygınlaşması ile timar sisteminin bozulması ve eyaletlerde asker yetiştirilmesinin azalması, Avrupa'ya takip edilememesi.
- d) Eğitimin bozulması ⇒ Avrupa'ya takip edilememesi, pozitif bilimlerin müfredattan çıkarılması, başlık ulemasının ortaya çıkması, torpille atama yapılması,

- Gerileme Dönemi -

- 1- Osmanlı - Rus ⇒ Pрут anlaşması
- 2- Osmanlı - Venedik & Avusturya Savaşları ⇒ Pazarıçaa Anlaşması
- 3- Osmanlı - Rusya ve " " ⇒ Belgrad " "
- 4- " - Rus ve " " ⇒ Zistavi " " ve Yas Anlaşması
- 5- Osmanlı - Fransa ilişkileri

* Yüzyıl İslahatları

- 1- Lale Devri ⇒ Pazarıçaa anlaşmasından - Patrona Halil İsyanına kadar olan süre.

Avrupada garici elallikler kurulu.
İlk matbaa kurulu.
Hıfaiye kurulu

Kütüphaneler açıldı

Gıcek asısı geldi.

Resim, mîngârî, edebiyat, bilim alanında gelişmeler.

Mîmari eserler

h. y.

2-I. Mahmut ⇒ Askerlikte yeni gelişmeler getirmiş
Humburacı ve topçu ocasını bat tarzında teşkilatlandırmış
Subay yetiştirmek için Kara Mühendishanesi kurmuş

3. III. Mustafa ⇒ Maliyede islahat yaparak ta borçlanmaya gidilmiştir.
Deniz subayı yetiştirmek için Deniz Mühendishanesi kurmuş
Sırat topçu ocasını kurmuş.

4-I. Abdülhamit ⇒ Sırat topçu ocasını genişletmiş
Lağımçı ve humburacı ocaklarını geliştirmiş
Timorcu düzenlemeye geçmiş yenicileri sayımı yapmış

5-3. Selim ⇒ Köklü reform yapmıştır.
Avrupalı usul subaylar getirmiş orduyu güçlendirmiş-egitmiş
Avrupalı belirli merkezlerinde dâimi elçilikler açmış
Yerli malına özen göstermiş
Vezir sayısını sınırlamış
Resmî devlet matbaasını kurmuş

Ortak Özellikleri

- 1- Batının üstünlüğü kabul edilmiş
- 2- Islahatlar askerî alanda yapılmış
- 3- Nispetî devleti cakiyeten kurtaramamış
- 4- Halkın etkisi olmamış padişahların isteği sonucunda islahat yapılmış

DAĞILMA DÖNEMİ

görsülen devlet otoritesini kurmak
merkez otoriteyi güçlendirmek

1-2. Mahmut ⇒ Sened-i İttifak (1808) ⇒ Osmanlı ile Ayşeler arasında. Ayşelerin padişaha hakları, devlete asker ve vergi vermeleri güvence altına alınıyor buna karşın Ayşelerin riği ve bütün hakları kabul ediliyor.

Yenigeri ocağı kaldırıldı. Bılayın hayırlı sayılmasına Vaka-i Hayriye denir. Bu ayda merkez otorite güçlendi.

- * Avrupa usulüne Asakir-i Mansure-i Muhammediye kuruldu
- * Yeni orduya asker sağlamak için Tibhane-i Amire açıldı.
- * Avrupa tarzı okullar açıldı.
- * İlköğretim mecburi oldu. Orta dereceli okullar açıldı.
- * Takvim-i Vekayi adlı resmî gazete çıkarıldı.
- * Postoneler açıldı.
- * Bakanlık (nazırlık) kuruldu
- * Karantina servisi açıldı.
- * Müşadere kaldırıldı
- * Passaport şartı geldi
- * Vaka-i Hayriye muhterlikleri kuruldu
- * Timar ve zerrat kaldırıldı memurlar maaşa bağlandı
- * Memurlar dâhili ve harici diye 2'ye ayrıldı.
- * İhtisap meclisi ve komiteler kuruldu

1839

2) Abdülmecit Dönemi

Tanzimat Fermanı

Amacı Avrupa'nın azınlık meselelerini

bahane ederek devletin iç işlerine karışmasını önlemek. Mustafa Resit Paşa Gıllhane
Portunda okudu. Bu ferman İnsan ve yurttaş beyannamesi niteliğindedir. Demokrasi ve
anayasaya geçişin ilk adımdır.

- * Askerlik vatanı görev almış, hristiyanlarda askerlik yapma zorunluluğu gelmiş.
- * Eğitimlik.
- * Avrupa'ya çok sayıda öğrenci gönderilmiş ve ilk aydınlar kadrosu Gerc. Osmanlılar

1) İslahatlar

1856

Osmanlı'nın Son Dönemi

* İslahat Fermanı ⇒ Avrupa devletlerinin müdahallerini önlemek, azınlıkların isteklerini
gerçekleştirmek amacıyla çıkarıldı

* 1876 ⇒ İlk anayasa (I. Meşrutiyet) Kanunu ESASİ

* İttihat ve Terakki Cemiyeti ⇒ 2. Abdülhamit yönetime karşı kurdu. Amacı Kanunî
yasaların yürürlüğe konulması

* 1908 ⇒ 2. Meşrutiyet. Bu dönemde ilk siyasi partiler kuruldu.
Demokratik parlamenter sistemden geçti. İlk denemeleri yapıldı.
Sonuçta İttihat ve Terakki partisi egilimli siyasi teşkilat oldu.
31 Mart isyanı bastırıldı. - Rejime karşı ilk isyandır.

2. Düşünce Akımları

1- Osmanlılık ⇒ Osmanlı heredeni etrafında birleşmeyi amaçlar.

2- İslamîlik ⇒ Müslümanlar arasında siyasi birleşim kurulması. 2. Abdülhamit savunmuş

3- Batıcılık ⇒ Devlet ancak batılılaşarak kurtulur.

4- Türkçülük ⇒ Dil, tarih, edebiyat alanlarındaki çalışmalarda kültür hareketleri olarak başladı.

5- Ademî merkezîyetçilik ⇒ Liberal ekonomi modeli benimsenmiş. Savunucusu Fehri Şebahattin.
Devlet politikası olarak uygulanmış

- * Vatanın kurtulmasını istemişler
- * Batıda ve batıcılık düşüncesinden etkilenmişler

Ortak noktaları

Fehri

* İlk kurulan partiler \Rightarrow İttihat ve Terakki Fırkası
Osmanlı Ahrar Fırkası
Ahali Fırkası
Hürriyet ve İttihat Fırkası

* 2. Meşrutiyet'in ilanı sırasında;

- a) Bulgaristan bağımsızlığını ilan etti
- b) Yunanistan Girit'i ilhak etti
- c) Avusturya-Macaristan Bosna-Hersek-i ilhak etti.

- SAVAŞLAR -

1) * Troblusgrop Savaşı \Rightarrow Osmanlı + İtalya \Rightarrow Uşi Antlaşması Osmanlı yenildi.

2) I. Balkan Savaşı \Rightarrow Osmanlı + Karadağ, bulgaristan, sırbistan, yunanistan \Rightarrow Londra Antlaşması
Arnavutluk bağımsızlığını ilhak etti. Osmanlı yenildi.

3) 2. Balkan Savaşı \Rightarrow Bulgaristan + Yunanistan, karadağ, sırbistan, romanya \Rightarrow Bükreş Antlaşması
Durumdan faydalanan Osmanlı Kırkkireli ve Edirneyi bulgarlardan geri aldı.
Osmanlı + Bulgaristan = İstanbul Antlaşması
Osmanlı + Yunanistan = Atina " " } imzaladı.

4) I. Dünya Savaşı \Rightarrow Fransa İttihakının sonucunu, sömürge yansı, Rusya ve Avusturya-Macaristan'ın çıkar çatışması, Almanya'nın İngiliz sömürgelerini tehdit etmesi, Fransa'nın Alsas Loreen bölgesini almak istemesi **Nedenleridir.**

İngiltere
Fransa
Rusya \Rightarrow İttihat

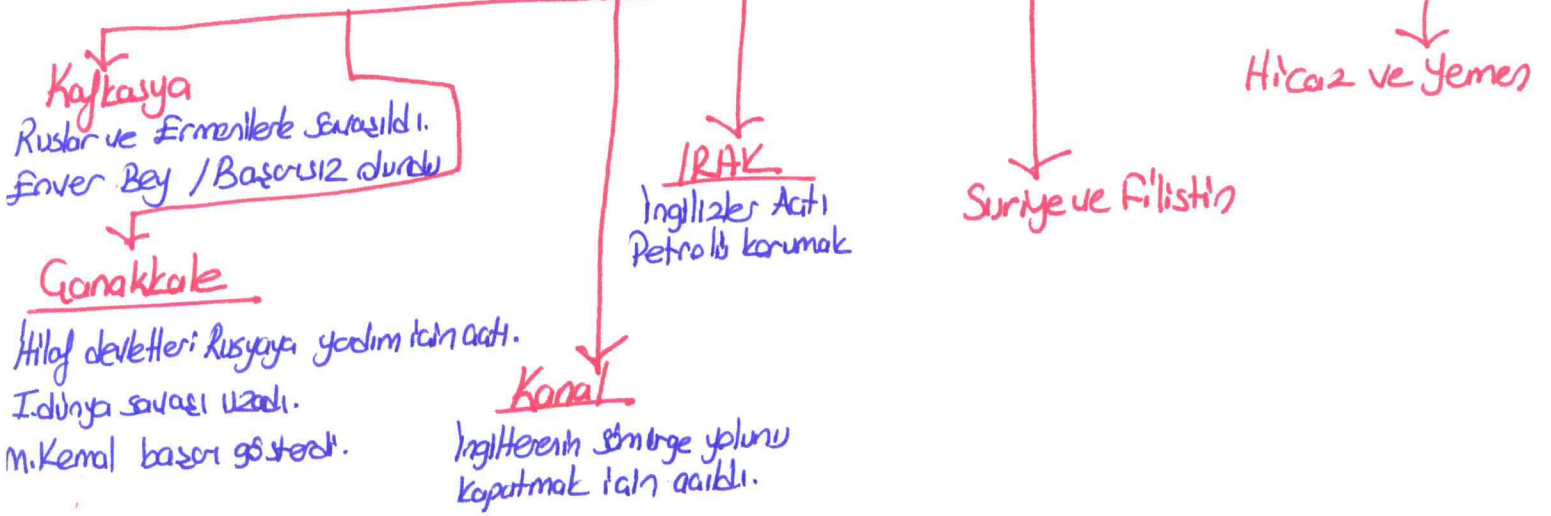
Almanya
Avusturya-Macaristan
İtalya \Rightarrow İttihak

* Başlama sebebi \Rightarrow Prins Ferdinand'ın Saraybosna'da bir sırplı teğminden öldürülmesi
* M. Kemal \Rightarrow 1. Dünya Askeri Atasesi görevindeydi.

devil

Osmalının Savaşığı Cepheler

Sınırlar İçinde

Sınır dışında

★ I. Dünya Savaşında Yapılan Gizli Anlaşmalar

- İstanbul Antlaşması \Rightarrow İngiltere - Fransa - Rusya
- Londra Antlaşması \Rightarrow İngiltere - Fransa - Rusya - İtalya
- Sykes - Picot II \Rightarrow İngiltere ve Fransa Osmanlı'yı paylaştı
- Petrograd Protokolü \Rightarrow İngiltere - Fransa - Rusya
- Sen Jers de Maren Antlaşması \Rightarrow İngiltere - Fransa - Rusya

★ **Wilson İlke** \Rightarrow ABD Başkanı açıklamış, bütün barış antlaşmaları açık olacak gizli anlaşma yapılmayacak, yeniler yenilenlerden toprak alınmayacak, savaş tazminatı ödenmeyecek, barış yolu ile herşey çözüme kavulacak.

★ Osmanlı devletinin Türk nüfusunun yoğun olduğu bölgelerinde Türklere kesin egemenlik hakkı tanınmalıdır. Türk egemenliğindeki diğer milletlerde kendi kendini yönetme hakkı verilmelidir.

ferit

(6)

* I. Dünya Savaşı Sonu

1) Mondros Ateşkes Antlaşması ⇒ Osmanlı ile İtilaf devletleri arasında, 7. madde ile Osmanlı'nın her yerini işgal açık hale getirmişler. 24. madde ile ~~değ~~ Ermeni Devleti kurmak amaçlamıştır.

* I. Dünya Savaşını bitiren Antlaşmalar ⇒

Almanya	Versay Antlaşması
Austurya	San Jernon Antlaşması
Macaristan	Trianon "
Bulgaristan	Nöyi "
Osmanlı	Seur "

* Paris Barış Konferansı

* İzmir İşgalı

* Amiral Bristol Raporu ⇒ Yunan askerinin geri çekilmesi ile ilgiliydi.

- KURTULUŞ SAVAŞI -

A) Cemiyetler

1) Milli Varlığa Düşman Cemiyetler

a) Azınlıkların Kuruluşu "

b) Rumların " "

Cemiyetlerin kurulması
diğer Paris Konferansında
alınmıştır.

* Mavri-mira Cemiyeti ⇒ Fener Rum Patrikhanesi kurdu. Amaç ^{Bizanslı} Bizanslı'yı yeniden kurmak.

* Pontus Rum " ⇒ Merzifonda kuruldu. Amaç Doğu Karadenizde Pontus devleti kurmak.

* Etnik-i Eterya " ⇒ Yunanistan'ın bağımsızlığı için kurulmuş. Mondros ateşkesinden sonra

Mavri-mira ve Pontus rumlarla işbirliği yapmış.

* Kardas Komitesi ⇒ İstanbul, Trabzon, İzmir, Marmara kıyıları düzeni sağlamak

* Neo Zor Cemiyeti ⇒ İstanbullu Yunanlılara bağlamak ve Bizanslı ^{tekrar} ~~tekrar~~ kurmak.

Levent

(7)

c) Ermeniler tarafından kurulan Cemiyetler

- * Hınçak Cemiyeti → İstanbul'da kurulmuş. Amacı Doğu Anadolu'yu Ermenilerden kurtarmak.
- * Taşnak " → Ermenilerin kurtuluşu için kurulmuş.
- * Ermeni İhtikam Alosi → Fransızların yardımıyla kurulmuş. Ermenilerin kurtuluşu için.

d) Yahudiler tarafından kurulan Cemiyetler

- * Hiyas İsrailit ve Makabi Cemiyeti → İstanbul'da kurulmuş. Filistin'de Yahudi devleti kurmak.

e) Kuvay-ı Milliye'ye Karşı Olarak Kurulan Cemiyetler

- 1- İngiliz Muhafız Cemiyeti
- 2- Sulh ve Selameti Osmanlı Fırkası
- 3- Kürt Teali Cemiyeti
- 4- Teali İslam Cemiyeti
- 5- Wilson Prensipleri "
- 6- Hilafet ve İtilaf Fırkası

f) Milli Vurğa Karşı Cemiyetler (Müşafak-i Hukuk Cemiyetleri)

- 1- Trabzon-Pasâli Müşafak-i Hukuk Cemiyeti
- 2- Doğu Anadolu " " " "
- 3- İzmir Müşafak-i Hukuk-u Osmanlı "
- 4- İzmir Resd-i İhtak Cemiyeti
- 5- Kili-Kyalılar Cemiyeti
- 6- Trabzon Müşafak-i Hukuk-u Milliye Cem.
- 7- Milli Kongre Cem.

KUVAY-I MİLLİYE

* Marmarason 7. mad. dayanak Anadoluyu işgal eden İtilaf devletlerine karşı ortaya çıkan teşkilattır.

* Düzenli ordu kuruluncaya kadar düşmanı oyalamıştır.

* İşgaller karşı ilk direniş; dört dört yolda Fransızlara karşı yapmıştır.

Sevil

M. Kemal'in Samsun'a Çıkışı 19 Mayıs 1919

M. Kemal 9. Kolordu müfettişi.

1- **Havza Genelgesi** ⇒ milli bilincin uyanmasını sağlamak

2- **Amasya** ⇒ Kurtuluş Savaşının amacı, gerekçesi, yöntemi belirlendi.
İlk defa **milli egemenlikten** bahsedildi.
" " milli kurulum oluşturulmasından bahsedildi

3- **Erzurum Kongresi** ⇒ M. Kemal askerden istifa etti.
Toplunuşu bakımından bölgesel alınan kararlar bakımından millidir.
İlk defa milli sınırlardan bahsedildi
" " madda ve himaye reddedildi.
" " yeni bir devlet kurma fikri ortaya çıktı

4- **Sivas Kongresi** ⇒ Milli bir kongredir
Erzurum kongresinde alınan kararlar aynı kabul edildi.
İstanbul Hükümeti M. Kemal'in tutuklanmasını emrini verdi
Anıtlar Hukuk Cemiyetleri Anadoluya Rumeli Müd. Hukuk. Cem. ad. altında birleşti.
Madda ve himaye kesin olarak reddedildi.
Milli Kuvayi-i Milliye gazetesi çıkarıldı.
Kuvayı Milliye komutanlığına Ali Fuat Cebesoy atıldı.

5- **Amasya Çarlaşması** ⇒ İstanbul Hükümeti Temsil heyetini resmen tanıdı.

6- **Temsil Heyetinin Ankara'ya gelmesi** ⇒ Ankara'nın merkezi ve güvenli olması amacıyla

Son Osmanlı Mebusan Meclisi'ne ve Misak-ı Milliye ⇒ 12 Ocak 1920'de İstanbul'da toplandı.
İlk Vatan grubu kuruldu 28 Ocak 1920'de Misakı Milli ilan edildi. Misakı Milli kararları
⇒ **Erzurum ve Sivas kongresinde belirtilen (vatan) sınırları belirlendi.** Hilaf Devletleri
erbulu resmen işgal ederek meclis üyelerini mallarına sürgüne gönderdi.

↓
TBMM Açılması - 23 Nisan 1920

- * İlk meclis Güler birliği ilkesine göre kuruldu (yasama-yürütme-yargı)
- * Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.
- * Kurucu meclistir
- * Meclis hükümeti sistemi vardır.
- * İlk başkanı M. Kemaldir.

Sevil

9

- * Sevr Anlaşması 10.08.1920 ⇒ Esasları Şiş-Remo ile belirlendi
Osmanlı Saltanatı Şurası tarafından onaylandı
Damat Ferit Paşa imzaladı
TBMM tarafından tanınmadığı için yürürlüğe girmedi.

1. **Kıyıcı Ateşkes Anlaşması** ⇒ Bâğdat, İstanbul, doğu trakya savaşıyla sonlandırıldı. Mond. Ates.
hükümsüz hale getirildi. Milli mürşadelerin savaşı dönemi bitti.

* 19201 Barış An. 24 Temmuz 1923

* Katılıklı ⇒ Türkiye, İngiltere, Fransa, İtalya, Yunanistan, Japonya, Romanya, Yugoslavya

* ABD gözlemci olarak katıldı

* Türk heyet başkanı İsmet İnönü

* Kapitülasyonlar ve mitsakı milli de tanzim verildi.

* İzmir İktisat Kongresi 17 Şubat 1923 ⇒ Misak-ı İktisadi (ekonomik ant) kabul edildi
Devletçilik ilkesi benimsendi

* Cumhuriyetin İlanı 29 Ekim 1923 ⇒ Meclis hükümet sisteminden kabine sistemine geçildi.
İlk cumhurbaşkanı M. Kemal
İlk başbakan İsmet İnönü
İlk meclis başkanı Fethi Okyar

İNKILAPLAR

1) Siyasî Alanda

TBMM açılması
Saltanatın kaldırılması
Cumhuriyetin ilanı
Ankaranın başkent olması
Abdülhamid'in kaldırılması
Çokpartili rejim denemeleri
Kadınlara siyasi haklar

2) Hukukî Alanda
Medeni kanun kabulü
Cezai kanunu
Borçlar kanunu
Ticaret "

3) Eğitim Alnında
Tevhidi Tedrisat Kanunu
Latih harfleri kabulü
Türk Tarih Kurumunun kurulması
Türk Dil " "
Ankara hukuk mektebinin "
İstanbul ünv. açılması
Dil-Tarih-coğrafya fak. "

4) Sosyal Alanda

Şapka kanunu
Tekke ve zaviyelerin kapatılması
Takvim, saat, dil, rakam
Soyadı kanunu
Kadın hakları

5) Ekonomik Alanda

İzmir İktisat Kong. toplanması
Misak-ı İktisadının kabulü

6) Tarım Alnında

Aşar vergisinin kaldırılması
Tarım kredi kooperatiflerinin kurulması
Ziraat bankasının çiftçilere desteği

8) Sanayi Alnında

Tevhidi Sanayi Kanunu
Plaslı ekonomiye geçiş
5 yıllık kalkınma planı
Fti bank ve MTA kurulması
Şişme bank kurulması

7) Ticaret Alnında

İş bankasının kurulması
Kıbrıs Kanunu

Sevil

Atatürk İlkeleri

11

Cumhuriyetçilik
milliyetçilik
halıkçılık

Bütünleyici İlkeler
millî Egemenlik
" Bağımsızlık
" Birlik ve Beraberlik
Bilimsellik ve Akıllılık
Güçleşme ve Barışlaşma
İnsan ve İnsanlık Sevgisi

Laiklik
Devletçilik
İnkılapçılık

Atatürk ⇒ Fransız akımı ile Ziya Gökalp ve Namık Kemal'den etkilenmiştir.

2. İnönü Siz orada yalnız düşmanı değil milletin makus talihinde yerdiniz.

Sakarya Kattı müdafaa yoktur sattı müdafaa vardır.

Cumankale Ben size taarruzu emretmiyorum Ölmeyi emrediyorum

Başkomutanlık Ordular ilk hedefiniz Akdeniz

Cumhurbaşkanları

- 1- M. Kemal
- 2- İsmet İnönü
- 3- Celal Bayar
- 4- Cemal Gürsel
- 5- Cevdet Sunay
- 6- Fehri Koca

- 7- Kenan Evren
- 8- Turgut Özal
- 9- Süleyman Demirel
- 10- Ahmet Necdet Sezer
- 11- Abdullah Gül
- 12- Tayyip Erdoğan

Seyh Said İsyası ⇒ Talimî sükun kerameti alınmış
İstiklal Mahkemeleri kuruldu
Terakki perver Cumhuriyet fırkanı kapandı.

İLKE - İNKILAP İLİŞKİSİ

Milliyetçilik	Cumhuriyetçilik	Halkçılık	Laiklik	Devletçilik	İnkılapçılık
Kurtuluş Savaşı	TBMM'nin Açılması	Toplumsal Alan Devrimleri	Saltanatın Kaldırılması	Merkez Bankası'nın Kuruluşu	Temel ilkelere bağlantılı olarak, Türk devriminin başından sonuna dek yapılan bütün inkılaplar, bu ilke kapsamında yer almaktadır.
TBMM'nin Açılması	Saltanatın Kaldırılması	Medeni Kanun'un Kabulü	Halifeliğin Kaldırılması	Sümerbank'ın Kuruluşu	
Tevhid-i Tedrisat Kanunu	Halifeliğin Kaldırılması	Soyadı Kanunu	Tevhid-i Tedrisat Kanunu	Kamu İktisadi Teşebbüsü'nün Kuruluşu	
Türk Tarih Kurumu	Cumhuriyet'in İlanı	Kılık - Kıyafet Kanunu	Medreselerin Kapatılması	Birinci 5 Yıllık Kalkınma Planı	
Türk Dil Kurumu	Anayasalar	Ayrıcalıklara Son Veren Düzenlemeler	Şer'iye ve Evkaf Vekaleti'nin Kaldırılması	Eğitim ve Sağlık Yatırımları	
Millileştirmeler	Siyasi Partiler	Eğitimde Fırsat Eşitliği	Tarikat, Tekke ve Zaviyelerin Kapatılması		
Kabotaj Kanunu	Kadınlara Seçme ve Seçilme Hakkı		Medeni Kanun		
Eğitim - Kültür Değişimleri			Dinsel Unvanların Yasaklanması		
			Menemen Olayı		
			Şeyh Said İsyanı		
			Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın Kapatılması		

Atatürk İlkeleri ile Bütünleyici İlkelerin İlişkisi

Milliyetçilik

Milli Bağımsızlık

Milliyetçilik

Milli Birlik ve Beraberlik

Cumhuriyetçilik

Milli Egemenlik

Laiklik

Bilimsellik ve Akılcılık

İnkılapçılık

Çağdaşlaşma ve Batılaşma

Halkçılık ve Milliyetçilik

Yurtta Sulh, Cihanda Sulh

Bütün İlkeler

İnsan ve İnsanlık Sevgisi